

Szent Mihály-kápolna Vonyarcvashegyen

2011 szeptember 07. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

Még nincs

értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarországot eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Három régi hegyközség a Balaton északnyugati partján, Györök, Vonyarc és Gyenesdiás mára tíz kilométer hosszú, úgyszólván egyben?tt üdül?helyé fejl?dött a 71-es f?út mentén, Keszthely szomszédságában. Közülük Vonyarcvashegy ?rizte meg hagyományos településképét faluközpontjával, régi utcahálózatával, szép homokos strandjával, egész évben ott él? 1700 lakosával. Összetett neve 1846 óta használatos. A Vonyarc el?tag 1335-ben szerepel el?ször írásban – a szláv eredet? Vinyarc szó sz?l?term? helyet jelöl régi magyar kicsinyít? képz?vel –, a 191 méter magas, erd?s Vas-hegy a községt?l északra található.

A római korban a Keszthelyi-hegység és a tópart közt bel? út vezetett Valcumból (Fenekpuszta) és Castellumból (Keszthely) a Duna menti limes fontos települései, Intercisa (Pentele), Promontor (Budafok) és Aquincum felé. A mediterrán jelleg? tájon veterán katonák, kolónusok telepedtek le, villákat építettek a kis ?rhelyek, ellen?rz? pontok közelében, sz?l?t és gyümölcsöt termesztettek, halásztak-vadásztak. Avar temetkezési helyek kerültek napvilágra a partszakaszon a népvándorlás idejéb?l; a magyarok berendezkedése után az ?si Gersei Peth? család lett Vonyarc földesura. Egészen a középkor végéig meg?rizték itteni birtokaikat. A török hódoltság elmúltával, az 1700-as évek elejét?l a Festetics grófok keszthelyi uradalmához tartozott a falu és környéke, erd?kkel és sz?l?kkel, borostul, halastul. A kegyúri família emlékét két kis klasszikus stílusú kápolna ?rzi: a falu keleti felében a vashegyi, az országút szélén a Szent Kereszt titulusú, mindkett? az 1810–1820 közötti években épült.

A partszakasz legszebb pontján, a Szent Mihály-dombon található a környék legszebb építészeti emléke. 35 méter magas, fehér dolomtszikla alkot geológiai szigetet a Balaton-széli lapályon – nemrég még valódi szigetként –, a

hátán szélfúttá öreg fenyőfákkal. Mintha valahol a déli tengernél járnánk... Meredek sétaúton lépdelünk fel a messzire látható tornyos kápolnához. A bokros északi oldalon az öreg temető faragott sírköveit látjuk – egy-két száz éve még csónakon jártak temetni –, szemközt egy szép emlékfülke, benne terrakotta domborművel, alatta felirat: „A Jóisten segédelmével egy jégdarabról 40 ember megmenekült, 1839.” Negyvenhatan halásztak a befagyott tó jegén, amikor hirtelen olvadni kezdett, a jégtábla, amelyen álltak, leszakadt, és a szél a Balaton közepe felé sodorta velük. Családjaik kétségbeesve, tehetetlenül fohászokodva nézték a dombról sorsuk alakulását, a szél pedig váratlanul megfordult, és kifelé hajtotta a jégtáblát. A negyven túlélő halász és a csodás történet emlékére építették a vonyarciak a Szent Mihály-kápolnát 1839-ben.

Már el is létezett építmény a dombon. Feltehetően a Pannon provincia idejéből származó kiserőd, burgus alapfalaira épült egy temetővel övezett kápolna az Árpád-korban, a Gersei Pethő nemzetség jóvoltából és használatára. Több forrás szerint kis torony is állt a magaslaton a török háborúk idején Keszthely végvárának figyelőhelyeként. Egy régi balatoni regét a Szent Mihály-hegyi remetéről Kisfaludy Sándor öltöztetett versbe az 1820-as években, amely szerint a kápolnát Pethő Mihály – a szigetvári hős, Zrínyi Miklós barátja – építtette a török fogságból megszabadulván. A história ettől fogva romantikus szerelmi történetévé változott; Eötvös Károly próbálta helyére tenni az igazságot Balaton körüli utazásának emlékei közt az előző századfordulón. De az is csak egy juhász szavára hivatkozik, aki az öregektől hallotta, hogy... Eötvös legalább leírta, amit látott: „A kápolna igazán kicsiny. Alig fér bele száz ember. Csak néhány ünnepnapon és búcsújárásakor van nyitva. Akkor szólal meg kis tornyának kis harangja is. Szent Mihálynak van felszentelve, búcsúján annyi nép van, hogy el nem fér a kápolnában, se a hegyen, se a hegy oldalán.”

Egyhajós, félköríves szentélyképzület, tornya a keleti oldalán áll, apszisa nyugatra néz. Külleme kívül-belül késő barokk, kora klasszicista stílusjegyekkel. Államalapításunk 1000. éve alkalmából, 2000-ben renoválták.

Ludwig Emil, mno.hu

[Tweet](#)

Raffay Ernő ajánlásával
Kortörténeti dokumentumgyűjtemény,
készült jelképesen **1919** sorszámozott példányban

Hangoskönyv CD melléklettel

NYOTAR MENEDZS
KÖNYVESBÚR

Ajánló

